

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

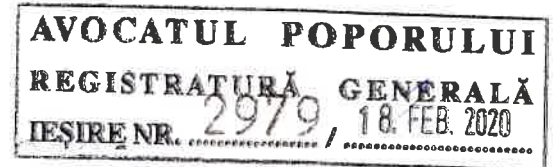
Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Doamnei Mariana Topoliceanu,

Director general al Direcției de Asistență Socială Brașov

RECOMANDARE

Nr. 46 din 18. FEB. 2020 2020

referitoare la recunoașterea dreptului la îngrijire la domiciliu a persoanei vârstnice, independent de încadrarea acesteia într-un grad de handicap

Prin petiția consemnată telefonic, prin intermediul serviciului Dispecerat, înregistrată la Biroul Teritorial Brașov al instituției Avocatul Poporului cu nr. 777 din 07 noiembrie 2019, domnul _____, cu domiciliul în municipiul Brașov, str. _____, județul Brașov, ne-a sesizat cu privire la o posibilă încălcare a art.50 din Constituția României, privind protecția persoanelor cu handicap.

Astfel, din conținutul petiției adresate, rezultă că petentul are vârsta de _____ de ani împliniți, este invalid, cu grad de handicap mediu, nedeplasabil (intervenție chirurgicală data de 30.10.2018), are nevoie de mască de oxigen, nu are persoane care să îl îngrijească, este singur, a fost internat de mai multe ori.

Domnul _____ dorește să fie sprijinit de Direcția de Asistență Socială Brașov sub mai multe aspecte, inclusiv *îngrijire medicală, alimente pentru prepararea mesei, ajutor în efectuarea toaletei zilnice.*

Conform aprobării Avocatului Poporului, în data de 26 noiembrie 2019, reprezentanții Biroului Teritorial Brașov al instituției Avocatul Poporului au efectuat o **anchetă** la Direcția de Asistență Socială, județul Brașov.

Din discuțiile purtate cu reprezentanții instituției, a rezultat faptul că petentul se încadrează în categoria persoanelor vârstnice care pot beneficia de servicii sociale, domnia sa având dreptul la îngrijire la domiciliu numai contracost. Costurile se stabilesc în funcție de venit, dumnealui ajungând dacă, de exemplu, s-ar presta 1 oră/zi de servicii sociale la un cost mediu de aproximativ 4 lei/oră și aproximativ 80 lei/lună (20 zile x 4 lei/oră). Îngrijirea gratuită se acordă doar pentru persoane care au un venit de maxim 710 lei/lună, potrivit HCL Brașov nr.771/21.12.2018.

În pofida declarațiilor consemnate în cadrul anchetei, în data de 13 ianuarie 2020, domnul [redacted] ne-a comunicat telefonic că a fost informat de către reprezentanții DAS Brașov că **nu poate beneficia de îngrijire la domiciliu**, întrucât este persoană cu handicap – aspect confirmat ulterior.

Având în vedere **contradictorialitatea** informațiilor comunicate, Biroul Teritorial Brașov al instituției Avocatul Poporului a efectuat o anchetă la Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Brașov (AJPIS Brașov), în data de 7 februarie 2020, iar din discuțiile purtate au rezultat următoarele:

Pentru efectuarea îngrijirilor la domiciliu de care beneficiază persoanele cu handicap, este necesară licențierea unei noi unități de îngrijire la domiciliu (UID), care implică îndeplinirea unor condiții specifice. DAS Brașov este licențiată pentru efectuarea îngrijirilor la domiciliu specifice categoriei persoanelor vârstnice.

Cu toate acestea, întrucât petentul îndeplinește condițiile conform cărora este persoană vârstnică, dumnealui poate beneficia de îngrijire și la domiciliu, *raportat la necesitățile acestei categorii de persoane, și anume, persoanele vârstnice*, conform Legii nr.17/2000.

Potrivit HCL Brașov nr.75/2019, în criteriile de eligibilitate este introdusă interdicția ca beneficiarul potențial să aibă certificat de handicap, chiar dacă are vârsta de peste 65 ani - aspect care contravine dispozițiilor legale în vigoare.

În ceea ce privește cadrul legal în domeniu, se constată următoarele:

- potrivit art.8 lit.a) din Legea nr.17/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, serviciile comunitare asigurate persoanelor vârstnice la

domiciliu sunt reprezentate și de *serviciile de îngrijire personală* prevăzute la art. 31 și art. 32 alin. (1) din Legea asistenței sociale nr.292/2011, cu modificările și completările ulterioare.

Prevederile legale la care se face trimitere stabilesc:

(1) serviciile de îngrijire personală se adresează persoanelor dependente care, ca urmare a pierderii autonomiei funcționale din cauze fizice, psihice sau mintale, necesită ajutor semnificativ pentru a realiza activitățile uzuale ale vieții de zi cu zi;

(2) Situația de dependență este o consecință a bolii, traumei și dizabilității și poate fi exacerbată de absența relațiilor sociale și a resurselor economice adecvate.

Legea nr.292/2011 reglementează prin art.5, *principiul nediscriminării*, potrivit căruia persoanele vulnerabile beneficiază de măsuri și acțiuni de protecție socială fără restricție sau preferință față de (...) *dizabilitate* (...), în condițiile în care, potrivit art.6 lit.h), dizabilitatea este definită ca fiind termenul generic pentru afectări, limitări ale activității și restricții în participare, în contextul interacțiunii dintre individul care are o problemă de sănătate și factorii contextuali în care se regăsește, respectiv factorii de mediu și personali.

Art.31 din aceeași lege prevede: *(1) serviciile de îngrijire personală se adresează persoanelor dependente care, ca urmare a pierderii autonomiei funcționale din cauze fizice, psihice sau mintale, necesită ajutor semnificativ pentru a realiza activitățile uzuale ale vieții de zi cu zi.*

(2) Situația de dependență este o consecință a bolii, traumei și dizabilității și poate fi exacerbată de absența relațiilor sociale și a resurselor economice adecvate.

Așadar, se constată faptul că dizabilitatea este *o stare de fapt* care ulterior este recunoscută prin încadrarea într-unul dintre gradele de handicap stabilite de lege, iar tocmai această nevoie specială a condus la reglementarea serviciilor de îngrijire personală.

De altfel, art.36 menționează cele trei categorii de beneficiari ai serviciilor de îngrijire personală: *persoanele vârstnice, persoanele cu dizabilități și bolnavii cronici,*

iar solicitarea persoanei se adresează serviciului public de asistență socială organizat în subordinea autorităților administrației publice locale (art.44).

Potrivit art. 84 din Legea nr.292/2011, persoana cu dizabilități are dreptul, în baza evaluării socio-psiho-medicale, la servicii sociale organizate și acordate în condițiile legii. *Autoritățile administrației publice locale au responsabilitatea organizării și finanțării sau cofinanțării serviciilor sociale (s.n.) adecvate nevoilor speciale de îngrijire, acestea fiind acordate la domiciliu, în centre rezidențiale sau în centre de zi, proiectate și adaptate nevoilor individuale ale persoanei asistate, în conformitate cu strategiile naționale, strategiile județene și planurile anuale proprii de acțiune. De asemenea, potrivit art.88, autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura, cu prioritate, servicii de îngrijire la domiciliu destinate persoanelor cu dizabilități.*

Pe de altă parte, art.94 din lege reglementează condițiile care trebuie îndeplinite de către persoanele vârstnice pentru a beneficia de asistență socială, *fără a fi indicată și interdicția încadrării în grad de handicap.*

Autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura serviciile de îngrijire personală acordate la domiciliu sau în centre rezidențiale pentru persoanele vârstnice dependente singure ori a căror familie nu poate să le asigure îngrijirea.

Potrivit Hotărârii nr.867/2015 pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor sociale, precum și a regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor sociale, Anexa 1, sunt reglementate Serviciile de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență, fiind identificate, printre altele, categoria *îngrijiri personale la domiciliu (pct.36), care constă în ajutor pentru realizarea activităților instrumentale ale vieții zilnice (AIVZ), prin intermediul ROF serviciu social la domiciliu.*

Pe de altă parte, potrivit *Ordinului MMSSF nr.82/2019, în prezent în vigoare, cât și anteriorului Ordin MMSSF nr.67/2015* privind aprobarea Standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate persoanelor adulte cu dizabilități, sunt prevăzute standardele minime de calitate pentru serviciile de îngrijiri la domiciliu

pentru persoane adulte cu dizabilități, în Anexa 4 fiind reglementate Standarde specifice minime de calitate obligatorii pentru Serviciul de îngrijiri la domiciliu pentru persoane adulte cu dizabilități (SID), acesta fiind înființat prin hotărârea consiliului județean/local pentru FSS public sau hotărârea/decizia/dispoziția organului de conducere prevăzut de lege pentru FSS privat.

Conform Ordinului MMSSF nr.2126/2014 privind aprobarea Standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice, persoanelor fără adăpost, tinerilor care au părăsit sistemul de protecție a copilului și altor categorii de persoane adulte aflate în dificultate, precum și pentru serviciile acordate în comunitate, serviciilor acordate în sistem integrat și cantinelor sociale (în prezent abrogat prin Ordinul nr.29/2019), Anexa 8, pct.S2.1. sunt stabilite *standardele minime de calitate pentru serviciile de îngrijiri la domiciliu pentru persoane vârstnice, conform cărora furnizorul serviciului de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice elaborează și aplică o procedură proprie de accesare a serviciului, care precizează inclusiv criteriile de eligibilitatea ale beneficiarilor. Beneficiarul depune un dosar în care se regăsesc și actele/documentele emise în condițiile legii prin care se atestă gradul de dependentă al persoanei/gradul de handicap și recomandarea îngrijirii la domiciliu (S2.3).* fapt care apreciem că atestă așadar posibilitatea ca persoanele vârstnice beneficiare să fie așadar încadrate în grad de handicap și nu o interdicție în acest sens. Prin Ordinul nr.29/2019, dispozițiile anterior menționate au rămas neschimbate, fiind reluate întocmai.

Ordonanța de Guvern nr.68/2003 privind serviciile sociale, cu modificările și completările ulterioare, reglementează principalele categorii de persoane care pot beneficia de o evaluare complexă a nevoilor sociale individuale printre care și *copiii aflați în dificultate, persoanele vârstnice și cele cu handicap, bolnavii cronici etc.(art.32), iar pentru a determina în competența materială a cărei autorități publice este acordarea serviciilor sociale, art.12 din ordonanță menționează:*

(1)Serviciul public de asistență socială, organizat la nivel local, are responsabilitatea creării, menținerii și dezvoltării serviciilor sociale cu caracter

primar, în funcție de nevoile sociale identificate, cu scopul prioritar de susținere a funcționalității sociale a persoanei în mediul propriu de viață, familial și comunitar.

Serviciile sociale cu caracter primar sunt serviciile sociale care au drept scop prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate ori vulnerabilitate, care pot duce la marginalizare sau excluziune socială (art.3²)

Pe de altă parte, Hotărârea de Guvern nr.797/2017 pentru aprobarea regulamentelor cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal, Anexa 2 Regulamentul-Cadru de organizare și funcționare al direcției de asistență socială organizate în subordinea consiliilor locale ale municipiilor și orașelor stabilește prin art.8 competențe în sarcina acestor direcții, atât în ceea ce privește îngrijirea la domiciliu a persoanelor cu dizabilități (art.8 alin.3, lit.a), cât și a persoanelor vârstnice (art.8, alin.5, lit.a).

Așadar, legislația în vigoare nu interzice acordarea serviciilor de îngrijire la domiciliu persoanelor vârstnice cu dizabilități de către DAS Brașov, stabilind drepturi atât pentru persoanele vârstnice, cât și pentru persoanele cu dizabilități.

Cu toate acestea, prin Hotărârea de Consiliu Local a Municipiului Brașov nr.75 din 28 februarie 2019 a fost aprobat *Regulamentul de organizare și funcționare a serviciului social furnizat la domiciliu „Unitate de îngrijiri la domiciliu pentru persoane vârstnice”, iar potrivit art.6 al acestuia se limitează dreptul persoanelor vârstnice de a beneficia de îngrijire la domiciliu, prin inserarea, pe lângă condițiile prevăzute de legislația în vigoare, a condiției să nu fie încadrate în grad de handicap.*

În acest context, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituția României și ale art. 15 alin.(1) lit.f), art.24 și art.26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată;

Pentru realizarea scopului constituțional și legal al Avocatului Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului emite prezenta:

RECOMANDARE

1. Directorul general al Direcției de Asistență Socială Brașov va dispune de îndată măsuri pentru punerea în discuția Consiliului Local al Municipiului Brașov a propunerii de modificare a art.6 din Hotărârea de Consiliu Local al Municipiul Brașov nr.75/28.02.2019 de aprobare a *Regulamentului de organizare și funcționare a serviciului social furnizat la domiciliu „Unitate de îngrijiri la domiciliu pentru persoane vârstnice”*, în scopul eliminării condiției ca persoana vârstnică să nu fie încadrată într-un grad de handicap pentru a putea beneficia de îngrijire la domiciliu;

2. Directorul general al Direcției de Asistență Socială Brașov va informa instituția Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Brașov, cu privire la însușirea Recomandării și la măsurile dispuse, în termen de 30 de zile de la comunicarea acesteia.

Avocatul Poporului,

Renate Weber

București, 11 februarie 2020